

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту

06-02-335М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи з навчальної дисципліни
**«Методологія наукових досліджень в обліку і
оподаткуванні»** для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою
«Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і
оподаткування» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від 27.09.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Антонюк О. Р. – Рівне : НУВГП, 2023. – 21 с.

Укладач: Антонюк О. Р., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту.

Керівник групи забезпечення
д.е.н., професор

Осадча О. О.

ЗМІСТ

1. Загальні положення вивчення навчальної дисципліни та самостійної роботи	3
2. Види самостійної роботи в процесі вивчення дисципліни.	4
3. Самостійна робота в розрізі тематики навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні».....	5
4. Список основних рекомендованих джерел до вивчення навчальної дисципліни	18

© О. Р. Антонюк, 2023
© НУВГП, 2023

1. Загальні положення вивчення навчальної дисципліни та самостійної роботи

Дисципліна «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» передбачена, як одна з обов'язкових для здобувачів денної та заочної форм навчання спец. 071 «Облік і оподаткування» відповідно до освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня.

Дана освітня компонента забезпечує формування теоретичних знань щодо методології, методики та організації наукових досліджень та набуття практичних навичок проведення наукових досліджень різного обсягу та рівня складності у сфері в обліку і оподаткування. Також здобувачі отримують знання і щодо апробації та впровадження наукових результатів у практику обліково-аналітичної та аудиторської діяльності.

Метою дисципліни є: формування системи теоретичних знань з методології наукових досліджень, формування навичок здійснення досліджень у обліку і оподаткуванні за допомогою сучасних методів і прийомів за умов академічної доброчесності, навичок правильно оформлювати результати досліджень, здійснювати їх впровадження у сферу професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних мотивів (міркувань)

СК 10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації

та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

ПР 01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем обліку, оподаткування, аудиту (контролю).

ПР 15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР 16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.

ПР 18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

ПР 19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

2. Види самостійної роботи в процесі вивчення навчальної дисципліни

Самостійна робота здобувача є одним із важливих засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи при вивченні дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» визначається силабусом дисципліни, завданнями та вказівками викладача. Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі

аудиторної роботи/он-лайн занять знань, вмінь та навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача.

Самостійна робота здобувачів під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» включає такі форми:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення питань, які передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять;
- систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед контрольними заходами;
- підготовка наукової статті;
- підготовка доповідей та участь в наукових студентських конференціях, круглих столах, тощо;
- підготовка та участь в студентських олімпіадах.

3. Самостійна робота в розрізі тематики навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні»

Тема 1, що розглядається на практичному занятті:

➤ «Основи методології і методики наукових досліджень в обліку і оподаткуванні»

План практичного заняття

1. Поняття науки та наукового дослідження.
2. Напрями сучасного розвитку науки у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткуванні.
3. Поняття методології.
4. Поняття про наукові факти.

5. Формулювання наукової проблеми, мети, завдань дослідження, предмету, об'єкту.
6. Характеристика гіпотези та її види.

Скласти глосарій термінів: наука, методологія наукових досліджень, методика наукових досліджень, організація наукових досліджень, принципи наукових досліджень, методи наукових досліджень, процес наукового пізнання, складові процесу наукового пізнання, науковий факт.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Які специфічні особливості виконання наукових досліджень в Україні за спеціальністю 08.00.09 - Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)?
2. Поясніть відмінності між методикою та методологією досліджень на прикладі матеріалів авторефератів за спец. 08.00.09 та в цілому на рівні загального розуміння?
3. З використанням матеріалів захищених дисертацій за спец. 08.00.09 - Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) вказати наукову проблематику, яка була предметом досліджень науковців за останні роки та зробити висновки ?
4. Наведіть приклади формування проблем/ гіпотез в наукових дослідженнях за спец. 071 «Облік і оподаткування» ?
5. Вкажіть нормативні документи з регламентації наукової діяльності здобувачів у Національному

університеті водного господарства та природокористування ?

6. Який склад нормативних документів з регламентації впровадження наукової діяльності в Україні ?

Виконати завдання індивідуальної роботи.

З метою підготовки наукової статті визначити наукову проблематику за спец. 071 «Облік і оподаткування», мету, предмет, об'єкт дослідження.

Тема 2, що розглядається на практичному занятті:

- **«Організація наукових досліджень в обліку і оподаткуванні»**

План практичного заняття

1. Характер проблемних питань в наукових дослідженнях за спец. «Облік і оподаткування».
2. Порядок визначення проблемних питань обліку і оподаткування за темою наукової роботи.
3. Постановка завдань наукового дослідження. Напрями наукових завдань та можливі підходи до їх вирішення. Етапи наукового дослідження.
4. Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження.
5. Структура і зміст елементів наукової новизни.
6. Підготовка наукових кадрів за спец. 071 «Облік і оподаткування».

Скласти глосарій термінів: проблема, стадії та етапи наукового дослідження, наукове протиріччя, об'єкт дослідження, предмет дослідження, завдання дослідження, напрями наукових досліджень, завдання наукових досліджень, апробація наукового дослідження.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Які рівні наукової новизни вам відомі на рівні виконання дисертаційних робіт за спец. 071 « Облік і оподаткування» ?
2. Вкажіть відмінності між етапами виконання наукової роботи: кваліфікаційної магістерської роботи, дисертаційного дослідження на здобуття ступеня Phd?
3. Визначте організаційні етапи для успішної підготовки тез доповідей та наукової статті. В чому відмінність та спільні риси?
4. Які переваги та недоліки підготовки наукової статті одноосібно та в співавторстві ?
5. Чим відрізняються емпіричні дослідження від теоретичних?
6. Які відмінності між фундаментальними та прикладними дослідженнями ?
7. Назвіть приклади впровадження прикладних досліджень в обліку і оподаткуванні.

Виконати завдання індивідуальної роботи.

1. В рамках підготовки наукової статті здійснити огляд наукової літератури за темою, визначити проблемні

питання за обраною тематикою наукової роботи, уточнити тему.

2. Визначити завдання наукового дослідження за темою публікації, напрями наукових завдань та можливі підходи до їх вирішення.
3. Визначити за обраною темою наукової публікації взаємозв'язок між метою, завданнями та методами наукового дослідження.

Тема	Завдання наукового дослідження для цілей підготовки наукової публікації	Інформаційна база для підготовки наукової публікації	Методи дослідження для підготовки наукової публікації

Тема 3, що розглядається на практичному занятті:

➤ «Загально-теоретичні основи наукового пізнання та формування теоретичних положень наукової роботи»

План практичного заняття

1. Визначення мети теоретичної складової наукового дослідження.
2. Порядок обробки теоретичної та практичної інформації різних джерел походження.

3. Особливості опрацювання нормативних документів з обліку і оподаткування для цілей наукового дослідження.

Скласти глосарій термінів: проблема, гіпотеза, парадигма, ідея, аксіома, постулат, факт, наукова новизна, метод дослідження, науковий результат, наукова продукція, науково-дослідний інститут.

Підготуватись до обговорення питань:

1. В який спосіб доречно подати у науковій праці результати опрацювання нормативних документів з обліку і оподаткування для цілей наукового дослідження?
2. Що таке категоріальний апарат для цілей наукового дослідження з врахуванням специфіки досліджень за спец. «Облік і оподаткування».
3. У чому різниця між методом та алгоритмом? Назвіть приклади методів та алгоритмів на основі практики досліджень за спец. 071 «Облік і оподаткування» (08.00.09).
4. У чому сутність системного підходу до проведення досліджень?
5. Чи є різниця у застосуванні методів дослідження для виконання магістерської кваліфікаційної роботи та для здобуття наукового ступеня Phd?

Виконати завдання індивідуальної роботи.

За обраною темою опрацювати нормативні документи з обліку і оподаткування для цілей наукового дослідження, зробити висновки. Скласти попередній план викладу матеріалу статті.

Тема 4, що розглядається на практичному занятті:

➤ «Аналітичний та статистичний інструментарій досліджень в обліку і оподаткуванні»

План практичного заняття

1. Сучасний аналітичний інструментарій досліджень обліку і оподаткування.
2. Диференціація методів дослідження залежно від поставлених цілей наукових досліджень та інформаційних джерел.
3. Емпіричні методи наукових досліджень.
4. Абстрактно-логічні прийоми дослідження та сфери їх застосування.
5. Особливості та сфери застосування в обліку і оподаткуванні окремих статистичних та математичних методів в аналітичних дослідженнях.
6. Прийоми статистичних досліджень в наукових пошуках за спец. 071.

Скласти глосарій термінів: анкетування, спостереження, експеримент, експертиза, економічна модель, групування, екстраполяція, матриця, SWOT-аналіз, діаграми, графіки, кореляція, регресія.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Які особливості використання методів аналітичного дослідження за спец. 071 «Облік і оподаткування»?
2. Які особливості використання методів статистичного дослідження за спец. 071 «Облік і оподаткування», навести приклади на основі опрацювання авторефератів дисертаційних досліджень за спец. 071?
3. Які особливості використання методів математичного дослідження за спец. 071 «Облік і оподаткування», навести приклади на основі опрацювання авторефератів дисертаційних досліджень за спец. 071?
4. Які варіанти графічного оформлення результатів дослідження за спец. 071 «Облік і оподаткування» ?
5. Який зв'язок між завданнями та методами дослідження для виконання завдань?

Виконати завдання індивідуальної роботи:

1. Визначити варіанти застосування застосування статистичних/математичних методів в дослідженні за тематикою наукової статті та реалізувати їх.
2. Провести дослідження за обраною темою з використанням кількісних описових прийомів дослідження: середні та відносні величини, ряди динаміки, структурні та типологічні групування, графічні прийоми та інше.

Тема 5, що розглядається на практичному занятті:

➤ «Оформлення результатів наукових досліджень»

План практичного заняття

1. Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу, кваліфікаційної магістерської роботи.
2. Наукова стаття: структура наукової статті та правила її оформлення.
3. Структура тез доповідей та правила її оформлення.
4. Звіт про науково-дослідну роботу (НДР).
5. Правила оформлення бібліографічних посилань.
6. Академічна чесність у наукових дослідженнях: вітчизняний та зарубіжний досвід.
7. Правові аспекти академічної чесності та боротьби із плагіатом.

Скласти глосарій термінів: апробація, академічна доброчесність, Кодекс честі НУВГП, плагіат, бібліографічний список, бібліографічне посилання, самоцитування.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Які спільні та відмінні риси в формуванні змістового наповнення наукових видань в Україні та за кордоном?
2. Що означає цитування наукової публікації та як його перерити ?

3. Що означають наукометричні бази Scopus, Web of Science, Copernicus ?
4. В який спосіб визначається індексація наукового видання ?
5. Що означає вираз «фахове видання»?
6. У яких випадках складають звіт про науково-дослідну роботу?
7. Охарактеризуйте структуру звіту про науково-дослідну роботу.
8. Відобразіть у табличній формі нормативно-правове регулювання академічної доброчесності в Україні та за документами НУВГП: нормативний документ, основні положення стосовно дотримання академічної доброчесності.

Виконати завдання індивідуальної роботи:

1. Підготуйте анотацію до наукової статті англійською та українською мовами.
2. Здійснити оформлення наукової статті відповідно до вимог видання для наступної публікації.
3. Перевірте матеріал наукової статті з використанням спеціалізованої програми для перевірки наукових матеріалів на плагіат. Надати на перевірку звіт про перевірку на плагіат.

Тема 6, що розглядається на практичному занятті:

► «Впровадження результатів наукових досліджень в обліку і оподаткуванні»

План практичного заняття

1. Порядок апробації основних елементів наукової новизни. Способи апробації результатів наукового дослідження. Види наукових видань та їх призначення.
2. Розміщення наукових статей і тез доповідей у друкованих та електронних виданнях.
3. Впровадження завершених наукових досліджень у професійну бухгалтерську та аудиторську діяльність.
4. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.

Скласти глосарій термінів: довідка про впровадження результатів наукового дослідження, монографія, тези доповіді, автореферат дисертації, опонент наукової роботи, електронне видання.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Які варіанти апробації елементів наукової новизни ви знаєте?
2. Охарактеризуйте зв'язок між видом наукової роботи та варіантом апробації.
3. Чим відрізняються друковані та електронні видання ?
4. Як можна оцінити ефективність наукової діяльності здобувача. Які заохочення мають здобувачі НУВГП

за впровадження наукової діяльності, вказати з посиланням на локальні документи НУВГП ?

5. Як оцінити ефективність наукової діяльності здобувача наукового ступеня Phd ?
6. Як здійснити комерціалізацію наукових досліджень у сфері обліку, аудиторської діяльності?

Виконати завдання індивідуальної роботи:

Вказати напрямки практичного використання результатів дослідження відповідно до матеріалів наукової статті, визначити шляхи подальших досліджень.

Тема 7, що розглядається на практичному занятті:

➤ « Організація наукових заходів »

План практичного заняття

1. Організація виконання кваліфікаційної магістерської роботи.
2. Організація виконання наукової тематики кафедри обліку і аудиту.
3. Планування науково-дослідної роботи здобувачем магістерського рівня.
4. Визначення організаційних етапів конференції, круглого столу, наукового вебінару, семінару.

Скласти глосарій термінів: конференція, науковий семінар, симпозіум, міжнародна конференція, вебінар.

Підготуватись до обговорення питань:

1. Якою є структура програми проведення наукової конференції?
2. Чим відрізняються етапи проведення круглого столу та наукового наукового вебінару/семінару?
3. Охарактеризуйте тематику наукових досліджень кафедри обліку і аудиту НУВГП.
4. Які є організаційні етапи виконання магістерської кваліфікаційної роботи?

Виконати завдання індивідуальної роботи.

1. Підібрати актуальні на момент виконання завдання анонси наукових конференцій, круглих столів, семінарів тощо за темою наукового дослідження, представити добірку наукових заходів.
2. Підготувати презентацію доповіді для участі у науковому заході.
3. Виступити з доповіддю.

4. Список основних рекомендованих джерел до вивчення навчальної дисципліни

1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11. 2015 р. (із змінами), № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки», редакція від 16.01.2016 р., № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>
3. Антонюк О. Р. Методологія та організація процесу виконання аудиторських послуг : монографія. Рівне : Вид-ць Зень О., 2018. 440 с.
4. Гуторов О. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків : Право, 2019. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
6. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. URL: https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
7. Методологія наукових досліджень: *навч. посіб./* С. В. Каламбет, С. І. Іванов, Ю. В. Півняк Ю. В. Дн-вськ : Вид-во Маковецький, 2015. 191 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>
8. Позняковська Н. М., Антонюк О. Р., Дорошенко О. О. Зінкевич, О. В., Зубілевич С. Я., Левицька С. О., Міклуха О. Л., Осадча О. О., Павелко О. В. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які

навчаються за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. НУВГП. 2021. 59 с. [Методичне забезпечення] URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/20713/1/06-02-311%D0%9C.pdf>

9. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607
10. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. І. Гуроров; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Х. : ХНАУ, 2017. 272 с.
11. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції» : монографія / Н. М. Позняковська С. Я. Зубілевич О. Л. Міклуха та ін.: Рівне : НУВГП. 2019. 414 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/14323/>
12. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку і контролю в Україні в умовах євроінтеграції : монографія / Т. Г. Мельник, Б. А. Засадний, Н. О. Гура, В. Г. Швець, І. А. Дерун; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Економ. ф-т; за заг. ред. Т. Г. Мельник. Київ : Кондор, 2017. 225 с.
13. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання : навч. посібник. К. : НУХТ, 2022. 385 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47-687/1/MND.pdf>
14. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2016. 151 с.
15. Antoniuk O., Chyzhevskaya L., Semenushina N. Legal regulation and trends of audit services: what are the

- differences (evidence of Ukraine). Independent Journal of Management & Production. 2019. Vol. 10. Issue 7 (Special Edition PDATU, 2019). (Web of Science). P. 673-686. DOI: <https://doi.org/10.14807/-ijmp.v10i7.903>. (WEB OF SCIENCE, Author ID: ABE-9010-2020). URL: <http://www.ijmp.jor.br/~index.php/ijmp/article/view/903>
16. Antoniuk O., Kuzyk N., Zhurakovska I., Sydorenko R., Sakhno L. The Role of «Big Four» Auditing Firms in the Public Procurement Market in Ukraine. Independent Journal of Management & Production. 2020. Vol. 11. Issue 9. P. 2483–2495. (Web of Science). DOI: <https://doi.org/10.14807/-ijmp.v11i9.1432>. URL: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1432>. (WEB OF SCIENCE, Author ID: ABE-9010-2020)
 17. Antoniuk O., Kutsyk P., Brodska I., Kolesnikova O., Struk N. Institutionalization of accounting and auditing services in Ukraine: genesis, evaluation, analysis. Independent Journal of Management & Production. 2021. Vol. 12. No. 3. P. 123–127 (Web of Science). DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1530>. URL: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1530>. (WEB OF SCIENCE, Author ID: ABE-9010-2020)
 18. Antoniuk O., Koval N., Savitska S., Mulyk Y., Kuzyk N., Koshchynets M. Development of internal control and audit in Ukraine. Independent Journal of Management & Production. 2021. Vol. 12. No. 6. P. 376–390 (Web of Science). DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1761>. URL: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1530>. (WEB OF SCIENCE, Author ID: ABE-9010-2020)
 19. Pavelko O., Antoniuk O., I Lazaryshyna I., Los Z. Indicators of effectiveness in the sustainable development field of construction companies: evidence of Ukraine. IOP

Conference Series: Earth and Environmental Science, Volume 915, 2021 International Conference on Environmental Sustainability in Natural Resources Management 15-16 October 2021, Odesa, Ukraine. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/915/1/012026>. DOI:10.1088/1755-1315/915/1/012026. Author ID: ABE-9010-202

20. Матеріали та документи відділу якості освіти Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo>